

EPDK’NIN 31.12.2010 TARİH VE 2999 SAYILI KURUL KARARINA İLİŞKİN TÜSİAD GÖRÜŞÜ

18 ŞUBAT 2011
TS/SHT/2011-010

Bilindiği üzere, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) 31.12.2010 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 28.12.2010 tarih ve 2999 sayılı Kurul Kararı ile, 1/1/2011 tarihinden itibaren uygulanacak 2011 yılı Faaliyet Bazlı Tarife Tablolarını onaylamıştır. Bu onaylanan yeni tarife yapısında eskiden oransal olarak enerji birim fiyatı içinde bulunan **kayıp/kaçak bedeli** ayrı bir bedel olarak ayrıştırılmış ve elektriğini özel tedarikçiden alan serbest tüketiciler için dağıtım şirketine ödenen bedeller içine transfer edilmiştir.

Kayıp kaçak bedelinin, ilk tarife dönemi olan 2006-2010 döneminde sadece serbest olmayan tüketiciler tarafından perakende satış fiyatı içerisinde ödenmesi uygulamasında dağıtım bölgelerindeki tüm tüketicileri ilgilendiren kayıp/kaçak bedeli açısından adaletsiz bir uygulama ortaya çıkmaktaydı ve yalnız serbest tüketici olamayan KOBİler gibi tüketicilerin bu bedeli ödemesi, haksız rekabet anlamına gelmekteydi. Bu düzen, serbest olmayan tüketicinin tarifesinin aşırı yükselmesine neden olacaktı. Yeni tarife döneminde bu haksız uygulamanın daha adil ve bütün tüketicilere kayıp-kaçak bedelinin eşit oranda yansıtılacağı şekilde yeni bir metodolojiye geçilmesi olumlu ve doğru bir karardır. Bu uygulama değişikliği ile, sistemde çalınan (kaçak enerji) ve teknik kayıp olarak kaybolan enerjinin bedeli, Ocak 2011 döneminden itibaren serbest tüketici olarak özel tedarikçilerden enerji alan tüketicilerden de alınır duruma gelmektedir.

Diğer taraftan, yeni metodoloji çerçevesinde, dağıtım şirketlerince kayıp/kaçak bedelinin serbest tüketici olup özel tedarikçiden enerji alan tüketicilere de yansıtılacak olması, özel tedarikçiden enerji tedarik etmekte olan serbest tüketiciler için beklenmeyen ve bütçelenmemiş bir maliyet artışı yaratmıştır. Bu noktada atılması gereken adım, söz konusu tarifelerin en az 6 aylık bir geçiş süresi tanır şekilde uygulamaya alınması gerekmektedir.

Elektrik piyasasında faaliyet gösteren tedarikçilerin ve bu tedarikçilerden elektrik alan serbest tüketicilerin, bu derece önemli değişikliklerin nihai uygulama şekli konusunda fiili uygulama dönemine bir gün kala haberdar edilmesinin yürürlükte olan mevzuat kapsamında usulen hatalı olduğu düşünülmektedir. Bu kadar kısa süreli bir duyuru, hem ilgili müşterileri hem de tedarikçilerini uygulamanın etkileri ve alınacak önlemler konusunda zor durumda bırakmıştır.

Serbest olsun veya olmasın, faturasını gününde ödeyen ve kayıp/kaçak yaratmayan tüketicilerin, gerekli dağıtım sistemi iyileştirmelerinin yapılmaması veya sisteme verilen enerjinin kontrollü dağıtılmaması nedeni ile ortaya çıkan kayıp/kaçak maliyetine katlanması doğru bir uygulama değildir. Bu nedenle, orta ve uzun vadede, EPDK’nın dağıtım şirketlerine yönelik konulan kayıp/kaçak hedef oranlarını yakından izleyerek gerekli iyileştirmelerin gerçekleştirilmesini sağlıyor olması gerekmektedir.

Serbest piyasadaki mevcut anlaşmaların çoğunluğu EDAŞ aktif enerji tarifelerinden indirim esasına dayanmaktadır. 2010 yılında EDAŞ tarifelerinden %10 indirimle özel tedarikçiden enerji alan bir sanayi tüketicisi, 2011 yılında aynı indirim oranı ile devam eden sözleşmesine göre yalnızca enerji bedeli olarak bakıldığında %4 daha ucuz elektrik alıyor görünse de toplam enerji+dağıtım bedelleri olarak faturası bir önceki yıla göre % 22 artmış ve indirimsiz EDAS faturasının üzerinde bir bedel ile enerji almak durumunda kalmıştır.

Bu düzenlemenin neticesinde, karar öncesinde toplam tarifenin yaklaşık % 12'sini oluşturan sistem kullanım bedeli, % 26 seviyesine çıkmıştır. Sanayi şirketleri, enerji girdi maliyetlerinin öngörülemez şekilde artmasından dolayı rekabet gücü kaybına uğramaktadırlar.

Ayrıca, fiyatların bu şekilde düzenlenmesi, serbest tüketiciler açısından ikili anlaşmalar piyasasını işlevsizleştirmektedir. Bu da, özellikle sanayi abonelikleri bakımından ikili anlaşmalar piyasasının ortadan kalkması tehlikesini doğurmaktadır.

Buna ilaveten, tarifenin oluşturulması ve uygulamaya konulması, şeffaflıktan uzak bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu tarz uygulamalar, piyasanın öngörülebilirliğine ciddi zarar vermekte ve piyasa mekanizmalarının etkili şekilde işlemesi sağlanarak tüm sektörlerde rekabetçi bir yapı oluşturulması ilkesine ters düşmektedir. Bu bağlamda, enerji piyasalarında serbestleşmenin sağlanması için, üretim şirketlerinin özelleştirme sürecinin, garantili satış anlaşması olmaksızın hızlandırılmasının aciliyeti de tekrar ortaya çıkmaktadır.

TÜSİAD olarak, söz konusu karar hükümlerinin uygulamasının gözden geçirilmesini ve yukarıda anlatılan sakıncalar göz önünde bulundurularak, belirli bir geçiş süreci tanımlanmasını gerekli görmekteyiz. Ayrıca benzer düzenlemelerin ilgili paydaşlarla istişare mekanizmaları işletilerek tasarlanması, ileride benzer sıkıntıların yaşanmasını engelleyecektir.

Örnek Tablo : EPDK'nın 2999 Sayılı Kurul Kararı sonrası ticari şartlardaki değişim

		2010				2011			
		TEDAŞ TARİFESİ		ÖZEL TEDARİKÇİ		TEDAŞ TARİFESİ		ÖZEL TEDARİKÇİ	
				İNDİRİM	10,0%			İNDİRİM	10,0%
	TÜKETİM (kWh)	BİRİM FİYAT (TL/kWh)	TOPLAM ENERJİ BEDELİ	BİRİM FİYAT (TL/kWh)	TOPLAM ENERJİ BEDELİ	BİRİM FİYAT (TL/kWh)	TOPLAM ENERJİ BEDELİ	BİRİM FİYAT (TL/kWh)	TOPLAM ENERJİ BEDELİ
TÜKETİM	1.000.000	0,16205	162.050	0,14585	131.261	0,15594	155.940	0,14035	140.346
TOPLAM	1.000.000		162.050		131.261		155.940		140.346
DAĞITIM BEDELİ (KAYIP KAÇAK)		-	-	-	-		-	0,02217	22.170
DAĞITIM BEDELLERİ		0,02230	22.300	0,02230	22.300	0,02840	28.400	0,02478	24.780
TOPLAM		0,18435	184.350	0,15356	153.561	0,18434	184.340	0,18730	187.296
ENERJİ FONU (%1)			1.621		1.313		1.559		1.625
TRT PAYI (%2)			3.241		2.625		3.119		3.250
ELEKTRİK TÜKETİM VERGİSİ (Belediye) (%1)			1.621		1.313		1.559		1.625
TOPLAM TUTAR		0,19083	190.832	0,15881	158.811	0,19058	190.578	0,19380	193.797
KATMA DEĞER VERGİSİ			34.350		28.586		34.304		34.883
TOPLAM FATURA TUTARI			225.182		187.397		224.882		228.680